

Scenariusz zajęć dla uczniów klas I-IV

Temat zajęć: „Kłamstwo w sieci – jak sobie z nim radzić?”

Cele ogólne zajęć:

- wprowadzenie w tematykę dezinformacji w sieci – fake news, manipulacja medialna,
- kształtowanie umiejętności krytycznego analizowania informacji i dokonywania wyborów, unikania sytuacji niebezpiecznych,
- przekazanie wiedzy dotyczącej przeciwdziałaniu dezinformacji,
- zapoznanie uczniów z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w sieci.

Cele operacyjne:

- uczniowie wiedzą, że w mediach można znaleźć informacje prawdziwe i fałszywe,
- uczniowie rozumieją, że źródła informacji dzielą się na wiarygodne i niewiarygodne,
- uczniowie wiedzą z kim i w jaki sposób porozmawiać o wiarygodności źródła,
- uczniowie zachowują się bezpiecznie podczas korzystania z sieci.

Formy pracy:

praca indywidualna i zbiorowa, praca w grupach

Metody pracy:

- czynne – wykonywanie zadań i ćwiczeń,
- aktywizujące (integracyjne, twórczego rozwiązywania problemów)

Miejsce:

sala wyposażona w komputer/laptop z nagłośnieniem, projektor, ekran

Materiały edukacyjne:

prezentacja multimedialna <https://view.genial.ly/621bafe3d731ab0012127fe8/presentation-remote-work-vibrant-presentation>

Pomoce dydaktyczne:

- karty pracy

Czas trwania:

45 minut

Przebieg zajęć.

1. Rozgrzewka i powitanie. – 2 min.

Powitanie iskierką – uczniowie chwytają się za ręce i przekazują sobie uścisk dłoni.

2. Wprowadzenie w tematykę zajęć - miniwykład prowadzącego - ok. 5 min.

Powiedz uczniom, że celem lekcji jest nauczenie się odróżniania informacji wiarygodnych od niewiarygodnych. Powiedz, że informacje to różne wiadomości i opinie przekazywane nam przez inne osoby bezpośrednio lub media (radio, telewizja, gazeta, internet). Szczególnie podkreśl, że autorem informacji zawsze jest człowiek (to nie "gazeta napisała", tylko konkretny redaktor z gazety umieścił taką informację na jej łamach). Upewnij się, że wszyscy rozumieją pojęcie "informacja".

3. Ćwiczenie "Prawda, czy fałsz"- praca w grupach, dyskusja, praca indywidualna. Wprowadzenie w tematykę weryfikowania informacji - ok. 15 min.

Podziel uczestników na kilkusobowe grupy. Poproś, żeby po naradzeniu się w grupie jedna osoba zgłaszała, jakiej udzielają odpowiedzi. Wyświetl na tablicy multimedialnej slajd z ćwiczeniem „prawda czy fałsz” lub przeczytaj głośno pytania z materiału pomocniczego "Prawda czy fałsz", zwracając uwagę, skąd zaczerpnięta jest informacja.

Poproś uczniów, żeby zastanowili się, które źródła wydają im się wiarygodne (to znaczy komu można uwierzyć od razu, a które informacje należy sprawdzić). Rozdanie uczniom kart pracy „Wiarygodność informacji” (źródło Fundacja Orange Mega Misja)

Poproś, żeby przy rysunkach oznaczających rodziców, kolegów, nauczyciela, komputer, radio, gazetę, telewizor, książkę narysowali po jednej, dwie lub trzy gwiazdki – od najmniej wiarygodnych do najbardziej. (Materiał pomocniczy „Wiarygodność informacji”). Porównajcie arkusze wszystkich grup. Zastanówcie się wspólnie, kto jest najbardziej wiarygodnym źródłem informacji.

Podsumowując powiedz, że źródła informacji mogą być drukowane (np. książki, mapy), elektroniczne (strony www, blogi, fora internetowe) lub osobowe (inne osoby, od których możemy się czegoś dowiedzieć). Do każdego źródła należy odnosić się krytycznie, badać jego wiarygodność. Powiedz, że aby sprawdzić prawdziwość wiadomości, należy ją porównać z informacją z innego źródła.

4. Ćwiczenie „Weryfikowanie informacji” – burza mózgów – 15 min.

Poproś uczniów, żeby w zastanowili się komu i jakie pytanie należy zadać, żeby sprawdzić podane wiadomości z ćwiczenia 3. (Wskazówka dla nauczyciela „Weryfikowanie informacji”). Prowadzący czyta informację, a chętne dzieci zgłaszają pytania i mówią w jaki sposób sprawdziłyby daną informację. Pozostali uczestnicy w toku rozmowy mogą zgłaszać swoje sugestie.

W podsumowaniu powiedz, że warto zadawać pytania: **Czy to prawda że? Czy pomożesz mi sprawdzić informację o? Gdzie można znaleźć informację na temat? Czy istnieje inne źródło, potwierdzające tę informację? Skąd to wiadomo?**

Wyświetl na tablicy multimedialnej slajd podsumowujący ćwiczenie lub powieś na tablicy karton, na którym będą zapisane pytania z ćwiczenia. Do listy dopiszcie propozycje dzieci.

Powiedz, że zdobywamy informacje z różnych źródeł i trzeba pamiętać, że mogą one być prawdziwe albo fałszywe. Dlatego zdobyte informacje warto sprawdzić w innym miejscu. Zostaw karton w widocznym miejscu, żeby dzieci oswajały się z pytaniami i uczyły się je zadawać.

5. Podsumowanie i wnioski z zajęć oraz przypomnienie podstawowych zasad bezpieczeństwa w sieci –miniwykład, dyskusja – ok. 8 min.

Nawiązanie do informacji, które pojawiły się w sieci w związku z konfliktem na Ukrainie – pokazanie w prezentacji informacji nieprawdziwych z TIKTOK, Facebook – bazując na tematach umieszczonych w prezentacji multimedialnej. Zapoznanie uczniów z terminami fakenews, manipulacja medialna. Omówienie jakie uczucia mogą budzić w nas takie informacje i jakie motywy mają osoby, które je umieszczają (wzbudzenie strachu, paniki, niechęć do niesienia pomocy Ukraińcom w obawie o swoje życie).

Omówienie - co możemy zrobić w przypadku kiedy znajdziemy taką informację w sieci (rozmowa z rodzicem, nauczycielem). Bardzo ważne, żeby przekazać dzieciom, że nie przekazujemy niesprawdzonych wiadomości innym kolegom i koleżankom.

Przypomnienie podstawowych zasad bezpieczeństwa w sieci (wyświetlenie slajdu końcowego w prezentacji):

- dbaj o swoje dane w sieci – nie udostępniaj swojego imienia, nazwiska, adresu, telefonu, nie udostępniaj zdjęć, opinii itp. osobom, których nie znasz,
- pamiętaj, że nigdy nie masz pewności, kto czyta to co umieszczasz w Internecie lub wysyłasz na TIKTOK, Messenger, Instagram itp.
- nie udostępniaj innym osobom zbyt wielu informacji o sobie - nigdy nie wiesz kto jest po drugiej stronie,
- zabezpieczaj swoje konta silnymi hasłami, tak żeby nikt się nie mógł na nie włamać lub podszyć pod ciebie, pamiętaj o wylogowaniu się ze swojego konta, nigdy nie podawaj nikomu swojego hasła (wyjątek rodzice),
- nie wierz we wszystko, co przeczytasz lub zobaczysz,
- nie klikaj nigdy w nieznane linki,
- nie odpowiadaj na zaproszenia nieznanych osób,
- odwiedzając strony internetowe sprawdź, czy obok adresu wyświetla się zamknięta (zielona) kłódka, jeśli jest otwarta (czerwona) – nie wprowadzaj żadnych swoich danych, najlepiej unikaj tych stron – nie zapewnijają one bezpieczeństwa,
- pamiętaj najlepszym sposobem na zachowanie bezpieczeństwa w sieci jest twoje świadome i odpowiedzialne zachowanie.

Scenariusz powstał w oparciu o materiały Fundacji Orange „Mega Misja”.